

คุณค่าเชิงพิสูจน์ของพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ ในคดีข่มขืนกระทำชำเรา

The Probative Value of Forensic Evidence in Rape Cases

จักรกฤษณ์ วรวิทย์*

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์
เลขที่ 422 ถนนมรุพงษ์ ตำบลหน้าเมือง อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา 24000

Jugkrit Vorawee

Faculty of Humanities and Social Sciences Rajanagarindra Rajabhat University
422 Maruphong Road, Na Mueang, Mueang Chachoengsao District,
Chachoengsao, 24000.

Email: Jugkritt@hotmail.com

ศุภชัย ศุภลักษณ์นารี**

คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์
เลขที่ 6 ถนนราชמרคาใน อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม 73000

Supachai Supaluknari

Faculty of Science Silpakorn University, Sanamchandra Palace
6 Rajamankha Nai Road, Mueang Nakhon Pathom District,
Nakhon Pathom 73000

Email: supsupalak@gmail.com

Received: May 10, 2022

Revised: August 18, 2022

Accepted: September 12, 2022

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาประเภทพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ในคดี
ข่มขืนกระทำชำเรา เพื่อศึกษาการรับฟังพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ ปัญหาที่กระทบต่อ
คุณค่าและความน่าเชื่อถือของพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ในคดีข่มขืนกระทำชำเรา และ

* นักศึกษา หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิตนิติวิทยาศาสตร์และงานยุติธรรม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
Ph.D. Candidate in Forensic Science and Criminal Justice, Graduate School, Silpakorn University

** อาจารย์ที่ปรึกษา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร นครปฐม
Faculty of Science, Silpakorn University Nakhon Pathom

เพื่อศึกษาแนวทางการสร้างความน่าเชื่อถือพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ทั้งนี้ ในปัจจุบันมีการใช้นิติวิทยาศาสตร์และพยานหลักฐานทางนิติเวชมากขึ้นในกระบวนการยุติธรรมคดีขึ้นกระทำความผิด ซึ่งในหมู่บุคลากรทางกฎหมายและสาธารณะต่างก็รับรู้กันว่าพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์มีคุณค่าเชิงพิสูจน์ และยอมรับการใช้พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ในมาตรฐานการพิสูจน์ทางกฎหมายคือ "ปราศจากเหตุอันควรสงสัย" นำไปสู่ความเชื่อมั่นในกระบวนการยุติธรรม พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ที่ได้รับการยอมรับว่ามีคุณค่าในเชิงพิสูจน์ข้อเท็จจริงคดีขึ้นกระทำความผิด ได้แก่ ลายพิมพ์ดีเอ็นเอ (DNA) รอยลายนิ้วมือแฝง และการตรวจร่องรอยบาดแผล แต่มีปัจจัยที่มีผลกระทบต่อคุณค่าของพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ในการวินิจฉัยข้อเท็จจริงในคดีขึ้นกระทำความผิด ดังนี้ 1) การเก็บวัตถุพยานและการครอบครองวัตถุพยานก่อนการตรวจพิสูจน์โดยห้องปฏิบัติการ 2) ความเชี่ยวชาญของผู้ตรวจทางนิติเวช 3) รายงานผลการตรวจทางนิติเวช 4) สถานะและคุณสมบัติของผู้เชี่ยวชาญผู้ให้คำให้การ 5) มาตรฐานการตรวจพิสูจน์ของห้องปฏิบัติการ 6) การขาดฐานข้อมูลหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ 7) ความรู้ความสามารถของผู้ใช้พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ 8) ค่าใช้จ่ายในการการเก็บวัตถุพยานและการตรวจพิสูจน์พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ ที่จะต้องนำมาพิจารณาหาแนวทางในการสร้างความน่าเชื่อถือพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา

คำสำคัญ: คุณค่าเชิงพิสูจน์, พยานหลักฐาน, นิติวิทยาศาสตร์, นิติเวช, คดีขึ้นกระทำความผิด

Abstract

The purpose of this article is to study the types of scientific evidence in rape cases, Admissibility of Evidence, Issues affecting the value and credibility of scientific evidence in rape cases and and to study the guidelines for building credibility of forensic evidence in the criminal justice process. Currently, forensic science and forensic evidence are increasingly used in the criminal justice process. The probative value of forensic evidence is widely recognized among the legal personnel and the public. The forensic evidence is well accepted as a legal proving standard of “beyond a reasonable doubt” leading to confidence in the criminal justice system. The forensic evidence recognized as having probative value in rape cases includes DNA typing, latent fingerprints, and wound examination. However, there are several factors that affect the reliability of scientific evidence in fact findings of rape cases. These factors are as follows: 1) the process of collection of physical evidence, and the custody of evidence prior to laboratory examination 2) the expertise of medical examiner 3) the report of medical examination 4) the status and qualification of the expert giving the testimony 5) the standard practice of examination laboratory 6) the lack of forensic evidence database 7) the competency of forensic evidence users 8) the cost of evidence collection and the examination of forensic evidence which must be considered in making guidelines for building credibility of forensic evidence in the criminal justice process.

Keywords: probative value of evidence, forensic, evidence, forensic, rape case

1. บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันเป็นที่ยอมรับว่า “นิติวิทยาศาสตร์” เป็นที่พึ่งมากขึ้นในการบังคับใช้กฎหมาย เพิ่มคุณค่าในการสอบสวนให้เบาะแสถึงตัวผู้กระทำความผิด¹ ช่วยในการค้นหาความจริงของคดี นำไปสู่ความเชื่อมั่นในกระบวนการยุติธรรม ตั้งแต่การทำความเข้าใจทางคดี การสังคดี และ พิพากษาคดี พยานหลักฐานเป็นสิ่งที่พิสูจน์ข้อเท็จจริงในคดีเพื่อประโยชน์สุดท้าย คือพิพากษาว่าจำเลยมีความผิดตามคำฟ้องหรือไม่ ซึ่งมาตรฐานการพิสูจน์ในคดีอาญา การชั่งน้ำหนัก พยาน หลักฐานต้องเป็นไปตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 227

มาตรา 227 บัญญัติว่า “ให้ศาลใช้ดุลพินิจวินิจฉัยชั่งน้ำหนักพยานหลักฐานทั้งปวง อย่างพิพากษาลงโทษจนกว่าจะแน่ใจว่ามีการกระทำความผิดจริง และจำเลยเป็นผู้กระทำความผิดนั้น

เมื่อมีความสงสัยตามสมควรว่าจำเลยได้กระทำความผิดหรือไม่ ให้ยกประโยชน์แห่งความสงสัยนั้นให้จำเลย”

มาตรฐานตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 227 นี้ ถือเป็นมาตรฐานขั้นต่ำในทางระบบกฎหมายสากล เรียกว่ามาตรฐานนี้ว่า proof beyond reasonable doubt คือ โจทก์ต้องนำสืบให้เห็นโดยปราศจากเหตุอันควรสงสัย เพื่อพิสูจน์ให้เห็นว่า “น่าเชื่อว่าจำเลยกระทำความผิด” มาตรฐานการพิสูจน์ (Standard of proof) จะมีความสำคัญทั้งในเรื่องน้ำหนักสืบและการชั่งน้ำหนักพยานหลักฐาน (Weight of evidence)² คดีที่หาพยานหลักฐานยากดังเช่นคดีข่มขืนกระทำชำเรามีความจำเป็นต้องอาศัยหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์อย่างมาก

การข่มขืนกระทำชำเรามาจาก คำว่า “กระทำชำเรา” ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 1(18) หมายความว่า กระทำเพื่อสนองความใคร่ของผู้กระทำ โดยการใช้อวัยวะเพศของผู้กระทำล่วงล้ำอวัยวะเพศ ทวารหนัก หรือช่องปากของผู้อื่น ส่วนคำว่า “ข่มขืน” ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 276 คือ การกระทำชำเราที่ไม่ได้เกิดจากความยินยอมทั้งสองฝ่าย เมื่อเกิดคดีขึ้นพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ที่ได้รับการยอมรับว่ามีคุณค่าในเชิงพิสูจน์ข้อเท็จจริง ได้แก่ ลายพิมพ์ดีเอ็นเอ (DNA Typing) ลายพิมพ์นิ้วมือ (Fingerprint) และรอยรอยบาดแผล เป็นต้น โดยเฉพาะหลักฐานลายพิมพ์ดีเอ็นเอ จากการศึกษาโดยการจำลองเหตุการณ์ พบว่าหลักฐานดีเอ็นเอ เป็นพยานหลักฐานโน้มน้าวใจคณะลูกขุน ในการตัดสินว่าจำเลยมีความผิดมากที่สุด และผู้เข้าร่วมโครงการมีความมั่นใจในคำตัดสินโดยอาศัยพยานหลักฐานลายพิมพ์ดีเอ็นเอ มากกว่าพยานผู้เห็นเหตุการณ์³ จากการศึกษาโดยการ

¹ “Measuring the Value of Forensic Services in Northern Ireland,” *Summary Report*, (January 2021.)

² จริญ ภักดีธนากุล, คำอธิบายกฎหมายลักษณะพยานหลักฐาน, พิมพ์ครั้งที่ 9, (กรุงเทพฯ: สำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา, 2556), 266-267.

³ Naomi J. Freeman, Diana L. D. and Punzo, “Effects of DNA and Eyewitness Evidence on Juror Decisions,” *PSI CHI Journal of Undergraduate Research*, Vol. 6 (2001): 109–117.

ประเมินผลกระทบของการทดสอบดีเอ็นเอ จากผู้ต้องขังในเรือนจำ รัฐนิวเซาท์เวลส์ ต่ออัตราการดำเนินคดี การตั้งข้อหา และการตัดสินลงโทษสำหรับอาชญากรรม พบว่า หลักฐานดีเอ็นเอ ได้ปฏิบัติเพิ่มความสามารถในการบังคับใช้กฎหมาย เพิ่มขีดความสามารถของตำรวจในการระบุตัวจับกุม ดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิด⁴ จากรายงาน National Institute of Justice (2004) ที่รายงานต่อสภาองเกรสว่า หลักฐานดีเอ็นเอ ยังใช้เพื่อปกป้องผู้บริสุทธิ์จากการดำเนินคดีโดยมิชอบ⁵ จากการศึกษาโดยประเมินว่าหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์รูปแบบใดที่ส่งผลต่อการตัดสินคดีฆาตกรรมและการข่มขืนกระทำชำเรา พบว่าหลักฐานดีเอ็นเอ มีผลกระทบต่อคำตัดสินว่าจำเลยมีความผิดมากกว่าหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ประเภทอื่น แสดงให้เห็นถึงความเชื่อมั่น เป็นความคาดหวังล่วงหน้าว่าหลักฐานดีเอ็นเอ มีความแม่นยำ และชัดเจนมากกว่าหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์อื่น จึงได้รับการยอมรับในกระบวนการยุติธรรม⁶ และจากการศึกษาโดยใช้ Mechanical Turk ของ Amazon เป็นแพลตฟอร์มการสำรวจออนไลน์เพื่อรวบรวมข้อมูลการรับรู้ของสาธารณชนทั่วไปเกี่ยวกับเทคนิคทางนิติวิทยาศาสตร์ต่าง ๆ พบว่าหลักฐานดีเอ็นเอ และลายนิ้วมือถูกมองว่าเป็นสองเทคนิคทางนิติวิทยาศาสตร์ที่แม่นยำที่สุด⁷ แต่ในกระบวนการพิจารณาพิพากษาแล้วยังมีพยานหลักฐานที่น่าสนใจเป็นพิเศษสำหรับคดีข่มขืนกระทำชำเราอีกอย่างหนึ่ง คือ หลักฐานทางนิติเวช เพราะจะช่วยพิสูจน์ข้อเท็จจริงเรื่องการมีความสัมพันธ์ทางเพศ (sexual contract) กับพิสูจน์เรื่องความยินยอม ซึ่งหากมีร่องรอยการต่อสู้ก็แสดงให้เห็นถึงความไม่ยินยอม⁸ สอดคล้องกับคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 4437/2531 คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 5497/2552 คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 4355/2558 และอีกหลายคดีที่เคยวินิจฉัยเรื่องการข่มขืนกระทำชำเรา พบว่า กระบวนการยุติธรรมของประเทศไทยก็ได้ให้ความสำคัญกับพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ข้างต้นว่าสามารถคลี่คลายข้อเท็จจริงคดีข่มขืนกระทำชำเราได้ ทั้งยังมีแนวโน้มที่จะใช้มากขึ้นเพราะแทบทุกประเภทคดีสังคมมักถามถึงหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์

แม้พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์มีคุณค่าเชิงพิสูจน์ และยอมรับในมาตรฐานการพิสูจน์ทางกฎหมายทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศ แต่มีปัจจัยหลายประการที่มีผลกระทบต่อคุณค่าของพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ในการวินิจฉัยข้อเท็จจริงคดีข่มขืนกระทำชำเรา

⁴ William T.M. Dunsmuir and Cuong Tran, “Assessing the impact of mandatory DNA testing of prison inmates in NSW on clearance, charge and conviction rates for selected crime categories,” *NSW Bureau of Crime Statistics and Research*, (2008).

⁵ National Institute of Justice, “Status and needs of forensic science service providers : a report to Congress,” 2004, <https://www.ojp.gov/pdffiles1/nij/213420.pdf>. accessed March 1, 2022

⁶ Shichun Ling, Jacob Kaplan and Colleen M. Berryessa, “The importance of forensic evidence for decisions on criminal guilt,” *Science and Justice* 2, Vol.61 (March 2021): 142-149.

⁷ Jacob Kaplan, Shichun Ling and Maria Cuellar, “Public Beliefs About the Accuracy and Importance of Forensic Evidence in the United States,” *SRN Electronic Journal*, (2019): 1-29.

⁸ State v. Arnold, 2010.

และในท้ายที่สุดการพิจารณาคดีเข้มข้นกระทำซ้ำเรานั้นนอกจากหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์แล้ว ยังต้องให้ความสำคัญกับหลักฐานประเภทอื่นเท่าที่สามารถนำเข้าสู่การพิจารณาคดีด้วย เพราะพยานหลักฐานเหล่านั้นจะช่วยเสริมคุณค่าของหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ ซึ่งจากการศึกษาวิจัย คำพิพากษาหลายคดี เอกสารทางวิชาการ งานวิจัย และคณะลูกขุนในศาลจำลองในรัฐฟลอริดา สหรัฐอเมริกา พบว่า มีการศึกษาจำนวนมากแสดงให้เห็นว่าผู้ตัดสินคดีให้ความสำคัญกับทั้งคำให้การของพยานและหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ว่าเป็นหลักฐานที่ชัดเจนในการพิจารณาคดี⁹ ดังนั้น ในการสอบสวนจึงควรรวบรวมพยานหลักฐานให้ได้มากที่สุด เพื่อประโยชน์ต่อการคลี่คลายข้อเท็จจริงในคดี

บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของงานวิจัยเรื่อง “การใช้หลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาของคดีเข้มข้นกระทำซ้ำเรา” เฉพาะการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับประเภทพยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์ การรับฟังพยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์ ปัญหาที่กระทบต่อคุณค่าความน่าเชื่อถือของพยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์ในคดีเข้มข้นกระทำซ้ำเรา และแนวทางการสร้างความน่าเชื่อถือพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ในการวินิจฉัยข้อเท็จจริงมุ่งเน้นคดีเข้มข้นกระทำซ้ำเรา เพื่อเป็นแนวปฏิบัติแก่บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรม

1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย

1.2.1 เพื่อศึกษาประเภทพยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์ในคดีเข้มข้นกระทำซ้ำเรา

1.2.2 เพื่อศึกษาการรับฟังพยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์ ปัญหาที่กระทบต่อคุณค่าและความน่าเชื่อถือของพยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์ในคดีเข้มข้นกระทำซ้ำเรา

1.2.3 เพื่อศึกษาแนวทางการสร้างความน่าเชื่อถือพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา

1.3 ขอบเขตของการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นการศึกษาประเภทพยานหลักฐานนิติวิทยาศาสตร์ที่มีคุณค่าในเชิงพิสูจน์ข้อเท็จจริง มุ่งเน้นคดีเข้มข้นกระทำซ้ำเรา ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการลดคุณค่าของพยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) แบ่งการวิจัยเป็น 3 วิธี คือ 1. การรวบรวมข้อมูลเอกสาร (documentary search) 2. การสัมภาษณ์เชิงลึก (in-depth interview) และ 3. การสนทนากลุ่ม (focus group discussion) เป็นการเก็บข้อมูลอย่างเจาะจงจากบุคลากรในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา โดยการศึกษาในครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการในช่วงเวลาดังต่อไปนี้ตั้งแต่เดือนตุลาคม 2565 ถึงเดือนตุลาคม 2566 แต่ในเนื้อหาในบทความนี้เฉพาะที่เป็นการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) จากเอกสาร บทความ

⁹ Garrett L. Berman, Douglas J. Narby and Brian L. Cutler, “Effects of inconsistent eyewitness statements on mock-jurors’ evaluations of the eyewitness, perceptions of defendant culpability and verdicts,” *Law and Human Behavior*, vol.19 (1995): 79–88.

วิชาการ วิทยานิพนธ์ กฎหมาย สื่ออิเล็กทรอนิกส์ แนวคำพิพากษาของศาลในประเทศไทย คำพิพากษาของศาลสหรัฐอเมริกา และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศที่ได้ศึกษาช่วงเวลาตั้งแต่เดือนตุลาคม 2565 ถึงเดือนมีนาคม 2566

1.4 วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ที่ศึกษาคุณค่าของหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ในการวินิจฉัยข้อเท็จจริงมุ่งเน้นคดีฆาตกรรมกระทำซ้ำเรา โดยศึกษาจากเอกสาร (Documentary Research) วิเคราะห์ร่วมกับข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก และการสนทนากลุ่มจากบุคลากรในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา จากนั้นเขียนรายงานอธิบายเหตุผลกับความเชื่อมโยงอย่างมีระบบ

2. ผลการวิจัย

พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์มีหลายชนิด ทั้งที่ได้รับการยอมรับและยังไม่ได้ได้รับการยอมรับในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ส่วนที่ได้รับการยอมรับก็ยังมีปัจจัยหลายประการที่กระทบต่อคุณค่าเชิงพิสูจน์ จากการศึกษาได้ผล ดังนี้

2.1 ประเภทพยานหลักฐานนิติวิทยาศาสตร์ที่มีคุณค่าในเชิงพิสูจน์ข้อเท็จจริงคดีฆาตกรรมกระทำซ้ำเรา

พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ที่รับการยอมรับว่ามีคุณค่าในเชิงพิสูจน์ข้อเท็จจริงคดีฆาตกรรมกระทำซ้ำเรา ดังนี้

2.1.1 ดีเอ็นเอ ลายพิมพ์ดีเอ็นเอ เป็นลักษณะเฉพาะในแต่ละบุคคล¹⁰ สามารถตรวจทางนิติเวชศาสตร์เพื่อสืบหาผู้กระทำผิดจากหลักฐานในที่เกิดเหตุ โดยดีเอ็นเอของคน ๆ หนึ่งไม่ว่าจากเซลล์ส่วนใดของร่างกาย จะมีรูปแบบเหมือนกันทั่วทั้งร่างกาย เช่น คราบสุจิของผู้ต้องหาในที่เกิดเหตุย่อมต้องมีลักษณะของดีเอ็นเอที่เหมือนกับในเลือดของผู้ต้องหา การนำเทคโนโลยีลายพิมพ์ดีเอ็นเอมาประยุกต์ใช้อย่างเหมาะสมก่อให้เกิดประโยชน์ในหลายด้าน¹¹ นอกจากนี้ ดีเอ็นเอยังได้จากคราบสุจิ เส้นผม น้ำลาย¹² จากคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 5497/2552 พบว่า เมื่อรายงานการตรวจพิสูจน์ระบุว่าตรวจพบคราบสุจิตีอยู่ทางแกงชั้นในของผู้ตายสวมใส่ในวันเกิดเหตุมีสารดีเอ็นเอของจำเลย และเส้นขนบริเวณอวัยวะเพศเก็บจากช่องคลอดผู้ตาย และเส้นขนบริเวณอวัยวะเพศที่เก็บจากศพมีสารดีเอ็นเอของจำเลย นับว่าเป็นพยานหลักฐานที่สำคัญรับฟังลงโทษจำเลยได้ และกรณีศึกษาจากคำพิพากษาศาลฎีกาที่

¹⁰ Rahel Ruprecht et al., Collection of evidence from the reverse side of self-adhesive stamps: A combined approach to obtain dactyloscopic and DNA evidence, 1-10.

¹¹ Naomi J. Freeman, Diana L. D. and Punzo, Effects of DNA and Eyewitness Evidence on Juror Decisions, 109-117.

¹² ชานินทร์ ภูพัฒน์, *DNA กับการพิสูจน์ความจริงในทางคดี* นิติเวชศาสตร์และกฎหมายการแพทย์, พิมพ์ครั้งที่ 4 (กรุงเทพฯ: วิญญูชน, 2560), 69.

5497/2552 กับคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 3186/2543 พบว่าในคดีข่มขืนกระทำชำเรา ศาลให้ความสำคัญกับทราบอสุจิที่อวัยวะเพศของผู้เสียหายและที่บริเวณที่เกิดเหตุ เส้นขนตามบริเวณที่เกิดเหตุ เป็นพยานหลักฐานสนับสนุนว่าผู้เสียหายถูกกระทำชำเรา และนำมาตรวจดีเอ็นเอเพื่อระบุตัวผู้กระทำความผิด

2.1.2 หลักฐานทางนิติเวช การตรวจทางนิติเวชเป็นส่วนหนึ่งของนิติวิทยาศาสตร์ ซึ่งนิติวิทยาศาสตร์ คือ การนำเอาความรู้ทางวิทยาศาสตร์ทุกสาขามาประยุกต์ใช้เพื่อประโยชน์ในด้านกฎหมาย แต่นิติเวชเป็นการนำความรู้ทางการแพทย์มาใช้เพื่อตอบสนองวัตถุประสงค์ของกฎหมาย เช่น การตรวจผู้บาดเจ็บเพื่อให้ความเห็นทางคดีตามกฎหมาย การตรวจศพหาสาเหตุการตาย การตรวจพยานหลักฐานทางชีววิทยา¹³ ในคดีข่มขืนกระทำชำเราหลักฐานทางนิติเวชมีความสำคัญ จากการศึกษางานวิจัยต่าง ๆ พบว่า บาดแผลมีความสำคัญโดยเฉพาะประเด็นเรื่องการมีความสัมพันธ์ทางเพศ (sexual contract) เกิดจากความยินยอมหรือไม่ บาดแผลทั้งที่อวัยวะเพศและรอยฟกช้ำที่ไม่ใช่อวัยวะเพศ การถูกลอกเป็นแผลที่เกิดจากการพยายามขัดขืน การต่อสู้ของผู้เสียหาย หรืออาจเป็นส่วนหนึ่งของการทำร้ายร่างกายจากผู้กระทำที่ชี้ให้เห็นถึงการไม่ยินยอม¹⁴ สอดคล้องกับคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 4355/2558 และคำพิพากษาศาลฎีกา 4437/2531 ที่มีการหยิบยกประเด็นนี้มาวินิจฉัย แต่เนื่องจากนักกฎหมายมักไม่มีพื้นความรู้เกี่ยวกับหลักฐานทางนิติเวช จึงต้องอาศัยการอธิบายจากผู้เชี่ยวชาญทางการแพทย์ สอดคล้องกับคำพิพากษาคดีที่ว่าแพทย์นิติเวชต้องอธิบายถึงการปรากฏของพยานหลักฐานเหล่านี้ ซึ่งขอบเขตของการบาดเจ็บต้องนำมาพิจารณาประกอบเหตุการณ์เป็นกรณี ๆ ไป¹⁵

2.1.3 รอยลายนิ้วมือแฝง (Latent Fingerprint) รอยลายนิ้วมือแฝง มีคุณค่าในการสืบหาคนร้าย เป็นวิธีที่มีประสิทธิภาพใช้ระบุตัวผู้กระทำความผิดได้ จากการทดลองลายนิ้วมือบนซองจดหมาย พบว่ามีรูปแบบเฉพาะในแต่ละคน¹⁶ จากการศึกษาตำราและข้อคิดเห็นเกี่ยวกับพันธุกรรมศาสตร์ พบว่าลายพิมพ์นิ้วมือของบุคคลมีความเสถียรตั้งแต่อายุยังน้อยจนถึงภายหลังเสียชีวิต ลายนิ้วมือเป็นลักษณะทางกายภาพที่ใช้ระบุเอกลักษณ์บุคคลที่ค่อนข้างแน่นอน แม้เป็นแฝดเหมือนจะมีดีเอ็นเอตรงกัน แต่ลายนิ้วมือไม่เหมือนกัน¹⁷ สอดคล้องกับการศึกษาการอ้างอิงการคำนวณของ Francis Galton ซึ่งเป็นคนแรกที่เผยแพร่หลักฐานทางคณิตศาสตร์ว่าลายนิ้วมือเป็นเอกลักษณ์เฉพาะบุคคล ความน่าจะเป็นของคนสองคนที่จะมี

¹³ แสง บุญเฉลิมวิภาส. “นิติเวชศาสตร์ นิติวิทยาศาสตร์ กฎหมายทางการแพทย์” นิติเวชศาสตร์และกฎหมายการแพทย์, พิมพ์ครั้งที่ 4, (กรุงเทพฯ: วิญญูชน, 2560), 11.

¹⁴ Graeme Walker, “The (in)significance of genital injury in rape and sexual assault,” *Journal of Forensic and Legal Medicine* 34, (2015): 173-178.

¹⁵ State v. Williams, 2018.

¹⁶ Rahel Ruprecht et al., Collection of evidence from the reverse side of self-adhesive stamps: A combined approach to obtain dactyloscopic and DNA evidence, 1-10.

¹⁷ Stephen M. Stigler, “GALTON and Identification by Fingerprints,” *Genetics* 140, (July 1995): 857-860.

ลายนิ้วมือตรงกันคือ 1 ใน 64 พันล้าน¹⁸ สอดคล้องกับการศึกษาหลักฐานที่รวบรวมเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมในคดีฆาตกรรมที่ฆ่าเรือบ่อยที่สุด คือ ลายนิ้วมือ อาวุธปืน หลักฐานทางชีวภาพ จำพวกเลือดและน้ำอสุจิ เป็นต้น¹⁹ ลายพิมพ์นิ้วมือจึงเป็นหลักฐานที่มีคุณค่าอย่างหนึ่งในการพิสูจน์เอกลักษณ์บุคคลในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา

2.1.4 พยานแวดล้อมอื่น พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ยังคงต้องรับฟังร่วมกับพยานหลักฐานอื่น เช่น ภาพจากกล้องวงจรปิด ภาพถ่ายสถานที่เกิดเหตุ สิ่งที่ใช้เป็นอาวุธหรือใช้ในการก่อเหตุ เสื้อผ้าที่มีการฉีกขาด และพยานบุคคลเป็นต้น ผู้เขียนได้ศึกษาจากคำพิพากษาศาลหลายคดี พบว่าศาลได้หยิบยกมาเป็นประเด็นในการวินิจฉัย ดังนี้

1) ภาพจากกล้องวงจรปิดประกอบวัตถุพยานหลักฐานอื่น ศึกษาจากคำพิพากษาศาลจังหวัดเกาะสมุย คดีหมายเลขแดงที่ 2459/2558 พบว่า ศาลนำภาพจากกล้องวงจรปิดบริเวณใกล้ที่เกิดเหตุมาพิจารณาว่าเห็นจำเลยเข้าไปสถานที่เกิดเหตุ ประกอบวัตถุพยานหลักฐานอื่นในที่เกิดเหตุ เช่น (1) ก้นบูทรี (2) ถุงยางอนามัยแกะออกใช้แล้ว (3) รองเท้าฟองน้ำ (4) ถุงกระสอบพลาสติก และ (5) จอบด้ามไม้ 1 ด้ามซึ่งเปื้อนคราบโลหิต วางไว้ใกล้ที่เกิดเหตุ เป็นต้น ซึ่งเมื่อนำวัตถุพยานเหล่านี้มาตรวจสอบหาสารพันธุกรรมหรือดีเอ็นเอ ปรากฏว่าสารพันธุกรรมหรือดีเอ็นเอจากก้นบูทรีของกลาง ซึ่งเป็นผลการตรวจทางวิทยาศาสตร์ ได้ผลยืนยันว่าเป็นของจำเลยตรงกับที่จำเลยรับสารภาพในชั้นพิจารณา จึงบ่งชี้ให้เห็นว่าผลการตรวจพิสูจน์ถูกต้องและแม่นยำ ทำให้มีน้ำหนักน่าเชื่อถือและสามารถรับฟังผลการตรวจพิสูจน์ได้เป็นอย่างดี จากคำพิพากษาดังกล่าวเห็นได้ว่าหากผลการตรวจทางวิทยาศาสตร์สอดคล้องกับวัตถุพยานอื่นที่พบในที่เกิดเหตุ และคำรับสารภาพก็จะทำให้มีคุณค่าในเชิงพิสูจน์ข้อเท็จจริงในคดี

2) ภาพถ่าย ร่องรอยการต่อสู้ กับคำเบิกความของพยานบุคคล ในคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 4437/2531 ศาลรับฟังร่องรอยการต่อสู้ขัดขืนในบริเวณที่เกิดเหตุที่น่าเสนอเข้าสู่การพิจารณาในศาลเป็นภาพถ่าย จากคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 4355/2558 พบว่า ศาลรับฟังพยานวัตถุเสื้อผ้าที่สวมใส่ขณะเกิดเหตุมีการฉีกขาด พบแผลลอกที่สะบักซ้ายจำนวนสองแผล ที่ต้นแขนสองแผล ที่ปลายแขนซ้าย ที่หลังมือซ้าย ที่บ่าซ้าย มีบาดแผลฟกช้ำที่ปลายแขนขวา ที่เข้าทั้งสองข้าง ที่ต้นขาซ้ายและข้อเท้าขวา ศาลฎีกาวินิจฉัยว่าบาดเจ็บเช่นนี้ไม่อาจจะเกิดจากการมีเพศสัมพันธ์กันตามปกติสอดคล้องกับคำเบิกความของผู้เสียหายว่าการมีเพศสัมพันธ์ไม่ได้เกิดจากความยินยอม

¹⁸ ไชยง สิงห์ทอง, “ลายนิ้วมือกับการพิสูจน์เอกลักษณ์บุคคล,” *วารสารวิชาการแพรวกาฬสินธุ์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาฬสินธุ์* 2, ฅ.2 (พฤษภาคม - สิงหาคม 2558): 52-63.

David Evans and Siobhan Parish, “Predicting the First Recorded Set of Identical Fingerprints,” *Journal of Interdisciplinary Science Topics*, (2015): 1-2.

¹⁹ Peterson J et al., “The Role and Impact of Forensic Evidence in the Criminal Justice Process,” *National Institute of Justice*, (2010).

3) วัตถุอย่างอื่นที่ประกอบการกระทำ ศึกษาจากคำพิพากษาคดี State v. Durdin (2014) ผู้เสียหายในคดีดังกล่าวอ้างว่าถูกต้อยที่ใบหน้าทั้งสองข้าง มือและเท้าถูกมัดด้วยเชือกผูกกรองเท้า มีเพศสัมพันธ์โดยถูกมัดมือ มัดเท้า และปิดปากด้วยเทปขาว เมื่อเจ้าหน้าที่ไปที่สถานที่เกิดเหตุตามที่ผู้เสียหายบอก ก็พบเชือกผูกกรองเท้าที่ผูกเป็นปม และเทปพันสายไฟที่มีรอยย่น ในถังขยะในห้องที่เกิดเหตุ เมื่อนำวัตถุพยานหลักฐานมาตรวจ พบดีเอ็นเอ ทั้งจำเลยและเหยื่อปรากฏอยู่บนเชือกผูกกรองเท้าและเทปพันสายไฟเทปมัดข้อมือ สอดคล้องกับบาดแผลฟกช้ำที่ข้อมือ แผลถลอกและบวมที่ริมฝีปาก²⁰ พยานหลักฐานเหล่านี้จะช่วยเสริมคุณค่าพยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์ ช่วยให้ศาลตัดสินคดีได้อย่างถูกต้อง

2.2 ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อคุณค่าของพยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์

พยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์นับเป็นพยานหลักฐานที่มีคุณค่าในเชิงพิสูจน์ผิดมากชนิดหนึ่ง เพราะเป็นความรู้ที่ได้รับการยอมรับ และเป็นพยานหลักฐานที่ไม่สามารถจะแก้ไขเปลี่ยนแปลงได้ง่ายเหมือนดังเช่นพยานหลักฐานประเภทอื่น ๆ²¹ แต่คุณค่าของพยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์ยังมีประเด็นที่ต้องให้ความสำคัญในการวินิจฉัยข้อเท็จจริงในคดีขึ้นชั้นกระทำชำเรา ดังนี้

2.2.1 ขั้นตอนการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ การที่พยานหลักฐานจะได้รับการยอมรับต้องเป็นไปตามกฎเกณฑ์พื้นฐาน 4 ประการ²² ดังนี้ ข้อที่ 1 การป้องกันรักษาสถานที่เกิดเหตุ เริ่มต้นเมื่อเจ้าหน้าที่ตำรวจคนแรกไปถึงจนถึงทำการตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุเสร็จสิ้น ข้อที่ 2 การเก็บพยานหลักฐานอย่างถูกต้องตามกฎหมาย ข้อที่ 3 การค้นหาพยานหลักฐานอย่างเหมาะสม และข้อที่ 4 ต้องมีห่วงโซ่การคุ้มครองพยานหลักฐานโดยตลอด (Chain of custody) ซึ่งข้อที่ 4 เป็นกระบวนการที่สำคัญที่สุดในการจัดทำเอกสารหลักฐาน เพราะต้องให้ความมั่นใจแก่ศาลว่าหลักฐานนั้นเป็นของแท้ เป็นหลักฐานเดียวกับที่ได้ในที่เกิดเหตุ อยู่ในความดูแลของบุคคลที่ได้รับมอบหมายให้จัดการตรวจวิเคราะห์ไม่เคยถูกกละเลย ความต่อเนื่องของการครอบครอง การดูแลหลักฐาน การเคลื่อนย้าย ไปจนถึงการขนส่งไปยังห้องปฏิบัติการเพื่อตรวจพิสูจน์ ห่วงโซ่การคุ้มครองพยานหลักฐานเป็นการควบคุมความสมบูรณ์ของหลักฐานอย่างหนึ่ง ต้องให้ความมั่นใจแก่ศาลว่าเป็นวัตถุที่เก็บได้จากที่เกิดเหตุและความต่อเนื่องในการครอบครอง มิฉะนั้นอาจไม่ได้รับการยอมรับในชั้นศาล²³ การปฏิบัติของเจ้าหน้าที่แต่ละขั้นตอนเป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้พยานหลักฐานนั้นมีคุณค่าและได้รับการยอมรับในชั้นศาล

²⁰ State v. Durdin, 2014.

²¹ จริญ ภักดีธนากุล, *คำอธิบายกฎหมายลักษณะพยาน*, พิมพ์ครั้งที่ 12, (กรุงเทพฯ: สำนักฝึกอบรมกฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา, 2560), 473.

²² อรรถพล แซ่มสุวรรณ์ และคณะ, *นิติวิทยาศาสตร์ 1 เพื่อการสอบสวน*, พิมพ์ครั้งที่ 4, (กรุงเทพฯ: ทีซีพี พรินต์, 2546), 30.

²³ Ashish Badiye, Neeti Kapoor and Ritesh G. Menezes, *Chain of Custody*, 2021, <http://creativecommons.org/licenses/by/4.0>. accessed February 17, 2022.

2.2.2 ขั้นตอนการตรวจร่องรอยบาดแผล คดีข่มขืนกระทำชำเราเป็นคดีที่มีมักจะปรากฏร่องรอยบาดแผล แบ่งเป็น 2 กรณี คือ 1) บาดแผลจากการถูกกระทำชำเรา 2) บาดแผลจากการต่อสู้ขัดขืน คุณค่าของพยานหลักฐานลักษณะนี้ก็ต้องขึ้นอยู่กับผู้เชี่ยวชาญที่ตรวจร่างกายผู้เสียหาย ผู้ทำหน้าที่ตรวจวินิจฉัยควรมีความรู้เรื่องการตรวจร่างกายในคดีข่มขืนกระทำชำเราเป็นอย่างดี และมีความรู้ทางนิติเวชในการบันทึกรายละเอียดเพิ่มเติมจากการตรวจร่างกายทั่วไปเพื่อที่จะทำให้พบบรร่องรอยของการถูกข่มขืนกระทำชำเรา รวมถึงเก็บหลักฐานวัตถุพยานทางนิติวิทยาศาสตร์ได้ครอบคลุมทุกประเด็นจะส่งผลต่อการพิจารณาดำเนินคดี²⁴ สอดคล้องกับการศึกษาที่พบว่าต้องอาศัยความรู้ความชำนาญของผู้เชี่ยวชาญตรวจพิสูจน์ร่องรอยพยานหลักฐานเพื่อบอกความหมายที่แฝงเร้นแก่เจ้าหน้าที่ในกระบวนการยุติธรรมต้องให้พยานผู้เชี่ยวชาญเข้ามาเป็นพยานยืนยันข้อเท็จจริงในชั้นศาล²⁵

2.2.3 การทำรายงานผลการชันสูตรผู้ป่วยคดี เพื่อเป็นการส่งเสริมคุณค่าของหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ ในการเขียนรายงานผลการชันสูตรผู้ป่วยในคดีควรคำนึงการใช้ภาษา ต้องใช้ภาษาไทยที่เข้าใจง่ายและกระชับ เนื่องจากผู้อ่านเป็นบุคลากรทางกฎหมายที่ไม่เข้าใจศัพท์เฉพาะทางการแพทย์ ถ้าไม่สามารถหาภาษาไทยมาแทนได้ก็ต้องให้เขียนทับศัพท์เป็นภาษาไทย แล้ววงเล็บภาษาอังกฤษไว้²⁶ สอดคล้องกับการศึกษาที่พบว่าลายมือแพทย์ค่อนข้างอ่านยาก ภาษาที่ใช้เป็นภาษาเฉพาะทางการแพทย์ มีโอกาสที่แปลผิดพลาดคลาดเคลื่อนจากความจริงในคดีทำให้คุณค่าของพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ลดลงไป²⁷ เมื่อความเชื่อมั่นตามหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์และคำให้การของผู้เชี่ยวชาญที่ทำให้บุคลากรในกระบวนการยุติธรรมเข้าใจไม่ถูกต้อง ส่งผลร้ายแรงต่อการวินิจฉัยข้อเท็จจริง การรับรู้ผลการวิเคราะห์ทางนิติวิทยาศาสตร์ที่ผิดพลาดก่อให้เกิดความไม่ยุติธรรมขึ้น²⁸ ควรมีการจัดทำกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการเขียนรายงานผลการชันสูตรผู้ป่วยในคดี โดยศึกษาจากแนวทางปฏิบัติขั้นตอนการพิจารณาในศาล การซักถามพยาน การถามค้าน การถามตงในศาลมาเป็นแนวทาง จะได้เพิ่มความละเอียด

²⁴ วรเทพ ลิทธิจรรณู, “ภาระงานด้านนิติเวชศาสตร์ของแพทย์ใช้ทุนปีที่ 1 ที่จบจากคณะแพทยศาสตร์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ,” *Journal of Medicine and Health Sciences* 2, Vol. 18 (August 2011).

²⁵ นุชนางค์ ศิริอัสสกุล, “บทบาทของพยานผู้เชี่ยวชาญในคดีข่มขืนกระทำชำเรา,” *วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*, 2539.

²⁶ ปิยะพงษ์ สารเย็น, “นิติเวชคลินิกกับงานสอบสวนคดีที่เกี่ยวข้องกับการทำร้ายร่างกาย,” *วารสารวิชาการอาชีวศึกษาและนิติวิทยาศาสตร์ โรงเรียนนายร้อยตำรวจ*, (มปป.): 42-57.

²⁷ กติญญา จันทร์เทพ, นิช วงศ์สองจำ และณรงค์ กุลนิเทศ, “การศึกษาความพึงพอใจของพนักงานสอบสวนหลังจากได้รับผลการตรวจชันสูตรบาดแผลหรือศพของแพทย์จากสถานพยาบาล : ศึกษาเฉพาะกรณีกองบัญชาการตำรวจนครบาล,” *วารสารวิชาการอาชีวศึกษาและนิติวิทยาศาสตร์ โรงเรียนนายร้อยตำรวจ* 7, ฉ.1 (2564): 122-133.

²⁸ Innocence project, “Wrongful Convictions Involving Unvalidated or Improper Forensic Science that Were Later Overturned through DNA Testing,” 2022, https://www.innocenceproject.org/wp-content/uploads/2016/02/DNA_Exonerations_Forensic_Science.pdf, accessed January 14, 2022.

ในทางคดี เมื่อคู่ความเข้าใจก็จะลดการตั้งคำถามค้าน และได้รับการยอมรับในกระบวนการยุติธรรม ทั้งยังเป็นการเพิ่มคุณค่าของหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์

2.2.4 สถานะและคุณสมบัติของพยานผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งการใช้พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์สู่กระบวนการพิจารณาคดีนั้นต้องนำเข้าโดยผ่านความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ คุณค่าของพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ขึ้นอยู่กับผู้เชี่ยวชาญในการให้ความเห็นตามประเด็นต่อไปนี้อย่าง²⁹ 1) ความเป็นกลางของพยาน ถ้าเป็นผู้เชี่ยวชาญที่ศาลแต่งตั้ง ทำหน้าที่ตรวจพิสูจน์ให้ความเห็นเรื่องหนึ่งเรื่องใด มีลักษณะเป็นงานประจำจึงน่าจะเชื่อว่าจะไม่ลำเอียงเข้าข้างฝ่ายใด ย่อมมีน้ำหนักน่าเชื่อถือมากกว่าผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญที่คู่ความนำมาเป็นพยานฝ่ายตนเอง 2) ความรู้หรือความชำนาญของพยานผู้เชี่ยวชาญ ควรแสดงหลักฐานความเชี่ยวชาญให้ศาลเห็น หรือซักถามเรื่องประวัติการทำงาน 3) เหตุผลประกอบการลงความเห็น พยานผู้เชี่ยวชาญต้องอธิบายให้เห็นถึงผลการตรวจพิสูจน์ หรือการลงความเห็นให้บุคคลซึ่งไม่มีความรู้ในแขนงนั้นเข้าใจได้ และ 4) ความมั่นใจในการลงความเห็นของพยานหากพยานลงความเห็นด้วยความมั่นใจ คำของพยานนั้นย่อมมีน้ำหนักมาก

2.2.5 มาตรฐานการตรวจพิสูจน์ของห้องปฏิบัติการ ศาลได้หยิบยกประเด็นเรื่องมาตรฐานการตรวจของหน่วยงานที่ตรวจวิเคราะห์มาประกอบการให้น้ำหนัก จากกรณีศึกษาคำพิพากษาศาลจังหวัดเกาะสมุย คดีหมายเลขแดงที่ 2459/2558 พบว่า ศาลวินิจฉัยถึงความน่าเชื่อถือของหน่วยงานที่ทำการตรวจทางนิติวิทยาศาสตร์โดยได้รับการรับรองระบบมาตรฐานไอเอสโอ (ISO) 17025 เป็นการดำเนินงานตามมาตรฐานสากล ส่งผลให้ผลการตรวจวิเคราะห์มีความน่าเชื่อถือ รายงานผลการตรวจมีน้ำหนักควรค่าแก่การรับฟังได้อย่างสิ้นสงสัย ดังนั้นหน่วยงานที่ทำการตรวจวิเคราะห์ทางนิติศาสตร์ต้องมีการพัฒนามาตรฐานตามหลักเกณฑ์มาตรฐานสากลอยู่ตลอดเวลา จะทำให้ผลการตรวจพิสูจน์มีคุณค่าเชิงพิสูจน์

2.2.6 การขาดฐานข้อมูลหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ ลักษณะทางกายภาพที่ใช้ระบุเอกลักษณ์บุคคลที่มีความแน่นอน คือ ลายพิมพ์นิ้วมือกับดีเอ็นเอ รอยลายนิ้วมือมีลักษณะเฉพาะบุคคลแม้ที่เป็นแฝดก็ไม่เหมือนกัน³⁰ หากมีฐานข้อมูลลายพิมพ์นิ้วมือที่สมบูรณ์หรือหากมีหน่วยงานใดได้จัดทำไว้แล้วยอมให้หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมได้ใช้ก็มีประโยชน์ในการทราบและติดตามตัวผู้กระทำความผิดได้ง่ายขึ้น นอกจากนี้การศึกษาโดยวิเคราะห์โครงสร้างดีเอ็นเอจากการเก็บตัวอย่างในคดีข่มขืนกระทำชำเรา พบว่าการใช้ฐานข้อมูลดีเอ็นเอ มีบทบาทสำคัญอย่างมากในการตรวจสอบ ซึ่งตัวผู้กระทำความผิดในการล่วงละเมิดทางเพศและข่มขืนกระทำชำเรา³¹ หากมีฐานข้อมูลดีเอ็นเอ ผู้ที่เคยกระทำความผิดถูกบันทึกข้อมูลดีเอ็นเอไว้

²⁹ เข็มชัย ชุตินวงศ์, คำอธิบายกฎหมายลักษณะพยาน, พิมพ์ครั้งที่ 9, (กรุงเทพฯ: สำนักฝึกอบรมกฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา, 2557), 400-412.

³⁰ ไศกษา สิงห์ทอง, ลายนิ้วมือกับการพิสูจน์เอกลักษณ์บุคคล, 52-63.

³¹ Samuel T.G. Ferreira et al., "Routine analysis of sexual assault cases in Brasília, Brazil, using 23 Y chromosomal markers," *Forensic Science International: Genetics Supplement* 5, (2015): e619–e621.

เมื่อกระทำความผิดอีก เช่น ผู้ข่มขืนกระทำชำเราต่อเนื่อง ฐานข้อมูลดีเอ็นเออาจช่วยระบุตัวบุคคลได้ การสอบสวนก็จะรวดเร็วขึ้น หรือหากเก็บวัตถุพยานในสถานที่เกิดเหตุมาทำโปรไฟล์ดีเอ็นเอ จะเพิ่มความเป็นไปได้ในการเชื่อมโยงผู้กระทำความผิด ไม่ดำเนินคดีผิดคนเป็นการแยกผู้บริสุทธิ์ออกจากกระบวนการยุติธรรม จนมีการเรียกร้องในหลายประเทศให้สร้างฐานข้อมูลดีเอ็นเอระดับชาติ³² สอดคล้องกับการวิเคราะห์ฐานข้อมูลสารพันธุกรรมของต่างประเทศ พบว่าหลายประเทศมีการออกกฎหมาย และร่างกฎหมายการจัดทำฐานข้อมูลดีเอ็นเอ³³ สำหรับประเทศไทยยังไม่มีฐานข้อมูลสารพันธุกรรม (DNA database) และฐานข้อมูลลายพิมพ์นิ้วมือในระดับประเทศ มีเพียงฐานข้อมูลสารพันธุกรรมที่รวบรวมโดยสถาบันนิติวิทยาศาสตร์ กรมการปกครอง สำนักงานตำรวจแห่งชาติ และกรมราชทัณฑ์³⁴ ตามพันธกิจของหน่วยงาน หากมีฐานข้อมูลทั้งสองประเภทนี้จะเพิ่มคุณค่าเชิงพิสูจน์ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับผู้กระทำความผิดในคดีได้มากขึ้น

2.2.7 ความรู้ความสามารถของผู้ใช้พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ จากการศึกษางานวิจัยต่าง ๆ พบว่า การวิจัยก่อนหน้านี้ในประเทศออสเตรเลียเน้นที่นิติศาสตร์และเทคโนโลยีเป็นหลัก มากกว่าการพิจารณาว่าผู้คนมีความรู้ความสามารถในการใช้นิติวิทยาศาสตร์เพื่อประโยชน์สูงสุดในการสร้างความยุติธรรม³⁵ แท้จริงแล้วแม้จะมีเครื่องมือและเทคโนโลยีดีเพียงใดแต่หากบุคลากรขาดความรู้ก็ทำให้การใช้พยานหลักฐานทางนิติศาสตร์ไม่เต็มสมรรถนะ ดีเอ็นเอควรถือเป็นเครื่องมือที่ช่วยเติมเต็ม ไม่ใช่ทดแทนความสามารถของบุคคลในการสอบสวน³⁶ หลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์สามารถส่งผลกระทบต่อการพิจารณาคดี การรับฟังและการให้น้ำหนักไม่เหมือนกันทุกคดี ขึ้นอยู่กับลักษณะความผิด เนื่องจากมีความหลากหลายในหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ จึงต้องเพิ่มเติมความรู้กับผู้เกี่ยวข้องทั้งทางกฎหมายและวิทยาศาสตร์เพื่อไม่ให้เกิดช่องว่างในการตรวจสอบบทบาทของแต่ละฝ่าย ควรการประเมินการมีส่วนร่วมและผลกระทบของหลักฐานทางนิติศาสตร์ในการดำเนินคดีอาญา เพื่อเพิ่มคุณค่าของพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์³⁷

³² Jason Roach and Ken Pease, "DNA evidence and police investigations: a health warning," *Police Professional*, (2006): 1-9.

³³ วิภู วิลลเศรษฐ และศิริรัตน์ ชุสกุลเกรียง, "ฐานข้อมูลสารพันธุกรรมในประเทศไทย," *วารสารกระบวนการยุติธรรม* 13, ล.3 (2563): 61-75.

³⁴ เรื่องเดียวกัน, 61-75.

³⁵ Roberta D. Julian et al., "What is the value of forensic science? An overview of the effectiveness of forensic science in the Australian criminal justice system project," *Australian Journal of Forensic Sciences*, (2011): 217-229.

³⁶ Jason Roach and Ken Pease, DNA evidence and police investigations: a health warning, 1-9.

³⁷ Peterson J et al., The Role and Impact of Forensic Evidence in the Criminal Justice Process.

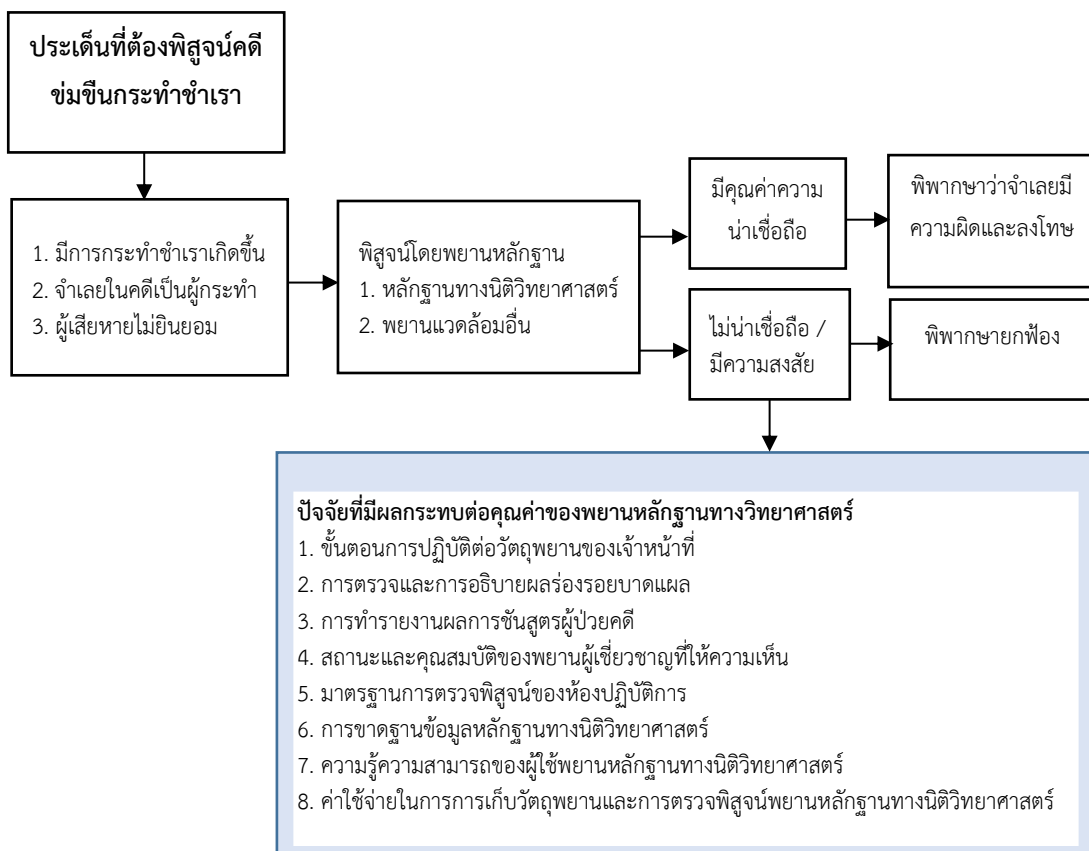
2.2.8 ค่าใช้จ่ายในการการเก็บวัตถุพยานและการตรวจพิสูจน์พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ การรวบรวมพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ มีอุปสรรคอย่างหนึ่งที่กระทบต่อคุณค่า คือ เรื่องงบประมาณ ทั้งการจัดเก็บวัตถุพยานในสถานที่เกิดเหตุ การเก็บรักษา และการวิเคราะห์ทางนิติวิทยาศาสตร์ จึงจำเป็นต้องมีการศึกษาต้นทุน การใช้พยานหลักฐานดีเอ็นเอมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้น จึงจำเป็นต้องประเมินค่าใช้จ่ายของขั้นตอนการวิเคราะห์ทั้งทางนิติเวช และการวิเคราะห์ทางนิติวิทยาศาสตร์³⁸ เพราะค่าใช้จ่ายที่ต้องใช้ในแต่ละคดีนั้นไม่เท่ากัน มีความแตกต่างกันตามข้อเท็จจริงในแต่ละคดี ทั้งนี้ เพื่อจะได้เป็นข้อมูลในการจัดทำงบประมาณ

แม้พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์มีคุณค่าในเชิงพิสูจน์ข้อเท็จจริง แต่ยังต้องใช้พยานหลักฐานอื่นประกอบ กรณีศึกษาจากคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2577/2563 วินิจฉัยว่า “พยานหลักฐานของโจทก์มีน้ำหนักมั่นคง โจทก์มีพยานหลักฐานทั้งพยานบุคคล พยานวัตถุและพยานพฤติเหตุแวดล้อมแน่นหนามั่นคง โดยเฉพาะอย่างยิ่งหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ที่พบสารพันธุกรรมของจำเลย” เป็นข้อบ่งชี้ให้เห็นว่าจำเลยข่มขืนกระทำชำเราและฆ่าผู้ตาย แม้โจทก์ไม่มีประจักษ์พยานรู้เห็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น จากกรณีศึกษาข้างต้นเห็นได้ว่าคุณค่าของพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ต้องอาศัยพยานหลักฐานรูปแบบอื่นประกอบ โดยเฉพาะพยานบุคคลยังคงมีความสำคัญในกระบวนการยุติธรรม แต่ปัญหาของพยานบุคคลคือเรื่องความจำ³⁹ เพราะการดำเนินคดีก็จะถึงขั้นตอนการพิจารณาในศาล ระยะเวลาอาจผ่านไป 1-2 ปี หรือนานกว่านั้น ทำให้ต้องมีการถามนำเพื่อให้พยานต้องตอบว่าใช่หรือไม่ใช่ ถ้อยคำพยานก็มีน้ำหนักน้อย จากการศึกษาดังกล่าวยังพบว่าความผิดพลาดของผู้เห็นเหตุการณ์ก็เป็นสาเหตุสำคัญของการตัดสินที่ผิด และมีการลงโทษโดยมิชอบ สอดคล้องกับการศึกษาที่พบว่าผู้เห็นเหตุการณ์ประมาณ 1 ใน 3 ระบุตัวตนผิดพลาด และพยานบุคคลยังมีทัศนคติและความเชื่อในเหตุการณ์ที่ไม่เป็นประโยชน์ต่อกระบวนการยุติธรรม⁴⁰ ซึ่งแตกต่างกับหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ที่มีความมั่นคงและปราศจากอคติ หลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์จึงเป็นที่ยอมรับในการตัดสินลงโทษผู้กระทำความผิด

³⁸ John K. Roman et al., “The DNA Field Experiment: Cost-Effectiveness Analysis of the Use of DNA in the Investigation of High-Volume Crimes,” *Justice Policy Center*, (2008).

³⁹ Richard A. Wise et al., “An Examination of the Causes and Solutions to Eyewitness Error.” *Front Psychiatry*, Vol.5, (August 2014): 1-8.

⁴⁰ Andrew M. Smith, and Brian L. Cutler, “Introduction: Identification procedures and conviction of the innocent,” quoted in B. L. Cutler (Ed.), *Reform of eyewitness identification procedures*, (American Psychological Association, 2013), 3–21.

3. บทสรุป และข้อเสนอแนะ

3.1 สรุป

คดีข่มขืนกระทำชำเรา เป็นคดีที่หาพยานหลักฐานค่อนข้างยาก จำเป็นต้องอาศัยหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ แต่ไม่ได้นำมาใช้แทนพยานบุคคล พยานวัตถุ หรือพยานแวดล้อมอื่น ต้องใช้เพื่อเพิ่มคุณค่าในการช่วยคลี่คลายข้อเท็จจริง พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ที่ได้รับการยอมรับว่ามีคุณค่าในเชิงพิสูจน์ข้อเท็จจริงในคดีข่มขืนกระทำชำเรา ได้แก่ ลายพิมพ์ดีเอ็นเอ ลายพิมพ์นิ้วมือ และร่องรอยบาดแผล แต่พยานหลักฐานเหล่านี้ยังมีปัจจัยหลายอย่างที่ทำให้ถูกลดคุณค่าความน่าเชื่อถือ ซึ่งยังคงต้องได้รับความร่วมมือในการพัฒนาต่อไป

3.2 ข้อเสนอแนะ

ผลจากการศึกษา มีข้อเสนอแนะแนวทางการสร้างความน่าเชื่อถือพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ในประเด็นต่อไปนี้

3.2.1 ควรมีการจัดทำกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการเขียนรายงานผลการชันสูตรผู้ปวยคดี โดยเบื้องต้นศึกษาจากแนวการซักถามพยาน การถามค้าน การถามตงในศาลมาเป็นแนวทาง จะได้เพิ่มความละเอียดในทางคดีให้ชัดเจนขึ้น ให้ความสำคัญเข้าใจจะลดการคำถามค้าน และ

ได้รับการยอมรับในกระบวนการยุติธรรม ทั้งยังเป็นแนวทางให้เจ้าหน้าที่ได้ปรับใช้ปฏิบัติงาน และผู้เชี่ยวชาญสามารถให้ความเห็นในศาลได้ตรงประเด็น พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ ก็จะมีคุณค่าในการวินิจฉัยข้อเท็จจริงในคดี

3.2.2 ต้องมีการปรับปรุงมาตรฐานของหน่วยงานที่ทำการตรวจวิเคราะห์วัตถุพยาน ตามหลักเกณฑ์มาตรฐานสากลอยู่ตลอดเวลา เพราะเป็นประเด็นที่ศาลยกมาประกอบการให้น้ำหนักกว่าควรค่าแก่การรับฟังได้อย่างสิ้นสงสัยหรือไม่

3.2.3 ต้องจัดทำฐานข้อมูลหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ที่ใช้ระบุเอกลักษณ์บุคคล เบื้องต้นได้แก่ ฐานข้อมูลลายพิมพ์นิ้วมือกับดีเอ็นเอ หากมีหน่วยงานใดมีฐานข้อมูลอยู่แล้วก็จัดทำกฎหมายให้หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมแต่ละส่วนสามารถเข้าถึงข้อมูลเหล่านั้นได้ และกำหนดผู้รับผิดชอบให้ชัดเจน และควรให้กรมการปกครอง เป็นหน่วยงานเจ้าภาพเพราะมีอำนาจในการเก็บรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคลตามพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. 2534 การมีฐานข้อมูลทั้งสองประเภทนี้จะเพิ่มคุณค่าเชิงพิสูจน์ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับผู้กระทำความผิดในคดีได้มากขึ้น

3.2.4 ต้องให้ความสำคัญด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเป็นหลักพร้อมกับพัฒนาความรู้ความสามารถของผู้ใช้นิติวิทยาศาสตร์ เพราะผลสุดท้ายของนิติวิทยาศาสตร์คือเพื่อประโยชน์สูงสุดของกระบวนการยุติธรรม ควรพัฒนาความรู้กับผู้เกี่ยวข้องทั้งทางกฎหมายและวิทยาศาสตร์เพื่อไม่ให้เกิดช่องว่างในการตรวจสอบบทบาทและผลกระทบของหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ในการดำเนินคดี

3.2.5 ต้องศึกษาต้นทุนค่าใช้จ่ายในการได้มาของหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ ตั้งแต่การจับกุมจากสถานที่เกิดเหตุ การเก็บรักษา และการวิเคราะห์ทางนิติวิทยาศาสตร์ เนื่องจากแนวโน้มในการใช้หลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์เพิ่มมากขึ้น จำเป็นต้องประเมินค่าใช้จ่ายของขั้นตอนการวิเคราะห์ทั้งทางนิติเวชและทางนิติวิทยาศาสตร์ เพื่อวางแผนจัดหางบประมาณในอนาคต เพราะเป็นค่าใช้จ่ายที่แตกต่างกันตามข้อเท็จจริงในแต่ละคดี

บรรณานุกรม

- กัตัญญดา จันทรเทพ, นิช วงศ์ส่องจำ, และณรงค์ กุลนิเทศ. “การศึกษาความพึงพอใจของพนักงานสอบสวนหลังจากได้รับผลการตรวจชั้นสูตรบาดแผลหรือศพของแพทย์จากสถานพยาบาล : ศึกษาเฉพาะกรณีกองบัญชาการตำรวจนครบาล.” *วารสารวิชาการอาชีวศึกษาและนิติวิทยาศาสตร์ โรงเรียนนายร้อยตำรวจ* 7, ฉ.1 (2564): 122-133.
- เข็มชัย ชูติวงศ์. *คำอธิบายกฎหมายลักษณะพยาน*. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ: สำนักฝึกอบรมกฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา, 2557.
- จรัญ ภักดีธนากุล. *คำอธิบายกฎหมายลักษณะพยานหลักฐาน*. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ: สำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา, 2556.
- จรัญ ภักดีธนากุล. *คำอธิบายกฎหมายลักษณะพยาน*. พิมพ์ครั้งที่ 12. กรุงเทพฯ: สำนักฝึกอบรมกฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา, 2560.
- ธานีรินทร์ ภูพัฒน์. *DNA กับการพิสูจน์ความจริงในทางคดี นิติเวชศาสตร์และกฎหมายการแพทย์*. พิมพ์ครั้งที่ 4 กรุงเทพฯ: วิญญูชน, 2560.
- นุชนางค์ ศิริอัสสกุล. “บทบาทของพยานผู้เชี่ยวชาญในคดีข่มขืนกระทำชำเรา.” *วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*, 2539.
- ปิยะพงษ์ สาครเย็น. “นิติเวชคลินิกกับงานสอบสวนคดีที่เกี่ยวข้องกับการทำร้ายร่างกาย.” *วารสารวิชาการอาชีวศึกษาและนิติวิทยาศาสตร์ โรงเรียนนายร้อยตำรวจ*, (มปป.): 42-57.
- วรัทพร สิทธิเจริญ. “ภาระงานด้านนิติเวชศาสตร์ของแพทย์ใช้ทุนปีที่ 1 ที่จบจากคณะแพทยศาสตร์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.” *Journal of Medicine and Health Sciences* 2, Vol. 18 (August 2011).
- วิภู วัฒนเศรษฐ, และศิริรัตน์ ชูสกุลเกรียง. “ฐานข้อมูลสารพันธุกรรมในประเทศไทย.” *วารสารกระบวนการยุติธรรม* 13, ล.3 (2563): 61-75.
- โศภษา สิงห์ทอง. “ลายนิ้วมือกับการพิสูจน์เอกลักษณ์บุคคล.” *วารสารวิชาการแพรวากาฬสินธุ์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาฬสินธุ์* 2, ฉ.2 (พฤษภาคม - สิงหาคม 2558): 52-63.
- แสวง บุญเฉลิมวิภาส. “นิติเวชศาสตร์ นิติวิทยาศาสตร์ กฎหมายทางการแพทย์.” *นิติเวชศาสตร์และกฎหมายการแพทย์*. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: วิญญูชน, 2560.
- อรรถพล แซ่มสุวรรณวงศ์ และคณะ. *นิติวิทยาศาสตร์ 1 เพื่อการสอบสวน*. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: ทีซีจี พรินติ้ง, 2546.
- Badiye, Ashish, Neeti Kapoor, and Ritesh G. Menezes. *Chain of Custody*. 2021.
<http://creativecommons.org/licenses/by/4.0>. accessed February 17, 2022.
- Benner, Jennifer. “Establish a Transparent Chain-of-Custody to Mitigate Risk and Ensure Quality of Specialized Samples.” *Biopreservation and Biobanking* 3, Vol.7 (2009): 151-153.

- Berman, Garrett L., Douglas J. Narby, and Brian L. Cutler. "Effects of inconsistent eyewitness statements on mock-jurors' evaluations of the eyewitness, perceptions of defendant culpability and verdicts." *Law and Human Behavior*, vol.19 (1995): 79–88.
- Dunsmuir, William T.M., and Cuong Tran. "Assessing the impact of mandatory DNA testing of prison inmates in NSW on clearance, charge and conviction rates for selected crime categories." *NSW Bureau of Crime Statistics and Research*, (2008).
- Evans, David and, Siobhan Parish. "Predicting the First Recorded Set of Identical Fingerprints." *Journal of Interdisciplinary Science Topics*, (2015): 1-2.
- Ferreiraa, Samuel T.G., Karla A. Paula, Flávia A. Maia, Arthur E. Svidizinski, Marină R. Amaral, Silmara A. Diniz, Maria E. Siqueira, Adriana V. Moraes, Leonor Gusmão, and Lutz Roewer. "Routine analysis of sexual assault cases in Brasília, Brazil, using 23 Y chromosomal markers" *Forensic Science International: Genetics Supplement* 5, (2015): e619–e621.
- Freeman, Naomi J., Diana L. D., and Punzo. "Effects of DNA and Eyewitness Evidence on Juror Decisions." *PSI CHI Journal of Undergraduate Research*, Vol. 6 (2001): 109–117.
- Innocence project. "Wrongful Convictions Involving Unvalidated or Improper Forensic Science that Were Later Overturned through DNA Testing." 2022. https://www.innocenceproject.org/wpcontent/uploads/2016/02/DNA_Exonerations_Forensic_Science.pdf. accessed January 14, 2022.
- J, Peterson, Sommers I, Baskin D, and Johnson D. "The Role and Impact of Forensic Evidence in the Criminal Justice Process." *National Institute of Justice*, (2010).
- Julian, Roberta D., Sally F. Kelty, Claude Roux, Peter Woodman, James Robertson, Anna Davey, Robert Hayes, Pierre Margot, Alastair Ross, Hugh Sibly, and Rob White. "What is the value of forensic science? An overview of the effectiveness of forensic science in the Australian criminal justice system project." *Australian Journal of Forensic Sciences*, (2011): 217-229.
- Kaplan, Jacob, Shichun Ling, and Maria Cuellar. "Public Beliefs About the Accuracy and Importance of Forensic Evidence in the United States." *SSRN Electronic Journal*, (2019): 1-29.

- Ling, Shichun, Jacob Kaplan, and Colleen M. Berryessa. "The importance of forensic evidence for decisions on criminal guilt." *Science and Justice* 2, Vol.61 (March 2021): 142-149.
- "Measuring the Value of Forensic Services in Northern Ireland." *Summary Report*, (January 2021).
https://www.ulster.ac.uk/__data/assets/pdf_file/0010/819856/Summary_Report_interactive_web.pdf. accessed March 3, 2022.
- National Institute of Justice. "Status and needs of forensic science service providers : a report to Congress." 2004.
<https://www.ojp.gov/pdffiles1/nij/213420.pdf>. accessed March 1, 2022
- Roach, Jason, and Ken Pease. "DNA evidence and police investigations: a health warning." *Police Professional*, (2006): 1-9.
- Roman, John K., Shannon Reid, Jay Reid, Aaron Chalfin, William Adams, and Carly Knight. "The DNA Field Experiment: Cost-Effectiveness Analysis of the Use of DNA in the Investigation of High-Volume Crimes." *Justice Policy Center*, (2008).
- Ruprecht, Rahel, Roger Suter, Manuela Manganelli, Andreas Wehrli, Miriam Ender, and Balthasar Jung. "Collection of evidence from the reverse side of self-adhesive stamps: A combined approach to obtain dactyloscopic and DNA evidence." *Forensic Science International*, (2022): 1-10.
- Smith, Andrew M., and Brian L. Cutler. "Introduction: Identification procedures and conviction of the innocent." quoted in B. L. Cutler (Ed.), Reform of eyewitness identification procedures, American Psychological Association, 2013.<https://doi.org/10.1037/14094-001> accessed January 10, 2022.
- Stigler, Stephen M. "GALTON and Identification by Fingerprints." *Genetics* 140, (July 1995): 857-860.
- Walker, Graeme. "The (in)significance of genital injury in rape and sexual assault." *Journal of Forensic and Legal Medicine* 34, (2015): 173-178.
- W., Dunsmuir, Tran C., and Wetherburn D. "Assessing the impact of mandatory DNA testing of prison inmates in NSW on clearance, charge and conviction rates for selected crime categories." *NSW Bureau of Crime Statistics and Research* Sydney, (2008).
- Wise, Richard A., Giuseppe Sartor, Svein Magnussen, and Martin A. Safer. "An Examination of the Causes and Solutions to Eyewitness Error." *Front Psychiatry*, Vol.5 (August 2014): 1-8.

